

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(Legea nr.592/1995, Legea nr.1236/1997, Legea nr.1525-XIII/1998,
Legea nr.461/2001, Codul contravențional, Codul subsolului,
Legea nr.160/2011, Legea nr.116/2012)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Economiei, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul urmărește ajustarea cadrului normativ la prevederile Legii nr.116 din 18 mai 2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase, care stabilește norme și reguli pentru asigurarea funcționării obiectelor industriale periculoase în condiții de securitate și fiabilitate și de prevenire a situațiilor care pot provoca avarii și incidente la obiectele industriale periculoase.

d. Suficiența argumentării. Autorul menționează în nota informativă că după intrarea în vigoare a Legii 116/2012, Ministerul Economiei și-a asumat o serie de angajamente în scopul aplicării legii menționate, prin revizuirea și/sau elaborarea actelor normative și normativ-tehnice în domeniul securității industriale. Însă, s-a constatat că reglementările legii nominalizate nu conțin suficiente norme primare necesare pentru promovarea actelor normative și normativ-tehnice în domeniul securității industriale. Astfel, s-a decis ca prin intermediul proiectului în cauză să se promoveze și prevederile suplimentare necesare a fi incluse în Legea 116/2012, în special modul de instruire și atestare a personalului agenților economici, care desfășoară lucrări și/sau activități în domeniul securității industriale, modul de dare în exploatare a obiectelor industriale periculoase, clasificarea obiectele industriale periculoase în funcție de gradul de risc. Considerăm argumentele invocate de autor concludente, iar proiectul oportun spre promovare.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului promovează interesele de grup ale agenților economici, prin debirocratizarea procedurilor de instruire, atestare periodică a personalului, obținerea licențelor. De asemenea, proiectul stabilește numărul de controale planificate efectuate la agentul economic (cel mult o dată la 6 luni, pentru categoria I de pericol, cel mult o dată în doi ani, categoria II de pericol etc.). Facilitarea activității agenților economici este binevenită, însă sporește riscul nerespectării măsurilor necesare pentru prevenirea situațiilor care pot provoca avarii și incidente la obiectele industriale periculoase.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Cu referire la transparența în procesul decizional constatăm că proiectul prenotat se regăsește pe pagina oficială a Ministerului Economiei, cerință impusă de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr.239-XVI din 13.11.2008, potrivit căreia autoritățile publice sunt obligate de a întreprinde măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, plasînd proiectul de act legislativ pe pagina web oficială a instituției.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Art.VIII, pct.5 din proiect, art.9 alin.(1/1) inclusiv alin. (1/2 – 1/7) – „Obiectele industriale periculoase se exploatează în cadrul termenului de exploatare stabilit de documentația tehnică sau în baza rezultatelor expertizei”.

Introducerea prevederii date în textul legii oferă antreprenorului care exploatează obiecte industriale periculoase posibilitatea să prelungească prin intermediul expertizei termenul de exploatare, chiar și în cazul în care termenul limită stabilit în documentația tehnică este expirat. Din punct de vedere economic, orice antreprenor va găsi convenabilă situația de a prelungi termenul de exploatare a utilajului deja existent, deoarece înlocuirea acestuia presupune noi investiții care nu întotdeauna sunt disponibile. Luând în considerare acest aspect și reieșind din textul normei, în situația respectivă pot fi identificați factori și riscuri de corupție, și anume:

1. În cazul în care antreprenorul va calcula și stabili că prelungirea termenului de exploatare a obiectelor industriale periculoase este mai rentabilă din punct de vedere economic decât înlocuirea utilajului vechi cu unul nou, va întreprinde toate acțiunile în vederea obținerii avizului pozitiv, inclusiv prin interesarea materială a responsabililor de efectuarea expertizei.
2. Un risc iminent al prevederii date constă în faptul că prin admiterea prelungirii termenului de exploatare a obiectelor industriale periculoase, nu sunt excluse cazurile de producere a avariilor sau catastrofelor ecologice, care se pot solda cu pierderi omenești sau afectarea sănătății populației, fapt care nu poate fi justificat nici economic, nici social.

Recomandarea: Recomandăm autorului să stabilească clar lista obiectelor industriale periculoase a căror termen nu poate fi prelungit, reieșind din riscurile pentru viața și sănătatea populației și a personalului care le deservește, iar referitor la cele care urmează a fi acceptate pentru expertizare și prelungirea termenului de exploatare conform Regulamentului General nr.35-01-72 din 2006 cu privire la modul de prelungire a termenului de exploatare a instalațiilor tehnice și construcțiilor la obiectele industriale periculoase, trebuie clar stabilit termenul limită de planificare a începerii lucrărilor pentru prelungirea termenului de exploatare a instalațiilor tehnice și a sistemelor tehnologice utilizate la obiectul industrial periculos, până la expirarea termenului normativ de exploatare (exemplu - 2 luni până la expirarea termenului de exploatare), inclusiv termenul limită de depunere a cererii la organismul de expertiză pentru prelungirea termenului de exploatare (alin. (1/3, 1/4)).

Art.VIII, pct.6 din proiect, art.10, alin. (2/2) – “În scopul evitării avariilor și a funcționării inofensive a obiectelor industriale periculoase, agentul economic va efectua periodic lucrări de reglare inițiate în cadrul încercărilor în complex a utilajului pentru darea în exploatare a obiectului”.

Reieșind din faptul că în textul normei lipsește definiția “periodicității”, considerăm oportună stabilirea clară a perioadelor lucrărilor de reglare, întru evitarea tratării subiective de către organele de constatare și elucidare a circumstanțelor producerii unor avarii la obiectele industriale periculoase, precum și stabilirea persoanelor vinovate de producerea acestora.

Recomandarea: În vederea evitării tratării excesive a termenului “periodicității”, propunem autorului stabilirea clară a perioadelor efectuării lucrărilor de reglare.

Art.VIII, pct.7 din proiect, art.11, alin.(3) – „Frecvența, modul de instruire, complexitatea și durata acesteia se va decide de agentul economic în comun cu persoana ce urmează a fi instruită și atestată, luându-se în considerație nivelul de cunoștințe, experiență și pregătire pentru atestare a persoanei în cauză”.

Luînd în considerare, faptul că instruirile teoretice și practice sunt efectuate din mijloacele financiare proprii ale agentului economic, putem concluda că acesta va fi interesat ca instruirile să fie desfășurate cât mai rar posibil pentru evitarea cheltuielilor suplimentare. Admitem că în alte domenii de activitate, instruirile nu sunt atît de necesare și pot fi evitate în cazul unor persoane cu o pregătire și experiență impunătoare, însă în domeniul securității industriale iminența declanșării unei substanțe periculoase sau a unei situații fizice cu potențial de a afecta sănătatea umană și/sau mediul, ne determină să accentuăm importanța instruirii calitative a personalului care desfășoară activități în domeniul securității industriale. Norma propusă de autor, este discreționară, deoarece oferă agentului economic posibilitatea să decidă, la propria latitudine, care angajatori vor fi instruiți și care nu vor beneficia de astfel de instruire. Prin urmare, angajatul este supus unui risc, care în lipsa unei pregătiri corespunzătoare ar putea avea consecințe negative.

Recomandarea: Reglementarea expresă a frecvenței instruirii personalului care desfășoară activități în domeniul securității industriale.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Lidia Carchilan
Inspector Direcția legislație și expertiză anticorupție
23 Martie 2015

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*